

חוק התובלה האוירית, תש"ם-1980*

הגדרות

1. בחוק זה –

"אמנת ורשה" – האמנה לאיחוד כללים מסויימים בדבר תובלה בין-לאומית באויר, שנחתמה בורשה ביום 12 באוקטובר 1929 ופורסמה ברשומות¹;

"פרוטוקול האג" – הפרוטוקול המתקן את אמנת ורשה, שנחתם בהאג ביום 28 בספטמבר 1955 ופורסם ברשומות²;

"אמנת גואדלהרה" – האמנה המוספת לאמנת ורשה בדבר תובלה בין-לאומית באויר המבוצעת בידי אדם שאינו המוביל לפי ההסכם, שנחתמה בגואדלהרה ביום 18 בספטמבר 1961;

"פרוטוקול גואטמלה" – הפרוטוקול המתקן את אמנת ורשה ואת פרוטוקול האג, שנחתם בגואטמלה ביום 8 במרס 1971;

"הפרוטוקול הראשון" – הפרוטוקול הנוסף מס' 1 המתקן את אמנת ורשה, שנחתם במונטריאל ביום 25 בספטמבר 1975;

"הפרוטוקול השני" – הפרוטוקול הנוסף מס' 2 המתקן את אמנת ורשה כפי שתיקן אותה פרוטוקול האג, שנחתם במונטריאל ביום 25 בספטמבר 1975;

"הפרוטוקול השלישי" – הפרוטוקול הנוסף מס' 3 המתקן את אמנת ורשה כפי שתיקנו אותה פרוטוקול האג ופרוטוקול גואטמלה, שנחתם במונטריאל ביום 25 בספטמבר 1975;

"הפרוטוקול הרביעי" – הפרוטוקול מס' 4 המתקן את אמנת ורשה כפי שתיקן אותה פרוטוקול האג, שנחתם במונטריאל ביום 25 בספטמבר 1975;

"האמנה" – אמנת ורשה, פרוטוקול האג, אמנת גואדלהרה, פרוטוקול גואטמלה, הפרוטוקול הראשון, השני, השלישי והרביעי, הכל לפי תחולתם;

"שטח של מדינה" – לרבות שטחים שהיא מייצגת אותם ביחסי החוץ שלהם;

"תובלת-פנים" – תובלה אוירית שמקום היציאה והיעוד שלה נמצאים לפי תנאי ההסכם בין הצדדים בשטחה של ישראל, ולא הוסכם בו על חניה מחוץ לישראל;

"תובלה מחוץ לאמנה" – תובלה אוירית שסעיפים 2 עד 4 אינם חלים עליה ודיני מדינת ישראל חלים עליה, אך היא אינה תובלת פנים.

תובלה בין מדינות שהן צדדים לאמנת ורשה

2. על תובלה אוירית, שמקום היציאה ומקום היעוד שלה נמצאים לפי תנאי ההסכם בין הצדדים בשטחן של שתי מדינות שהן צדדים לאמנת ורשה, או בשטחה של אחת מהן בלבד, שהיא צד לאמנת ורשה והוסכם על מקום חניה בשטחה של מדינה אחרת, יחולו הוראות אמנת ורשה.

תובלה בין מדינות שהן צדדים לפרוטוקול האג

3. על תובלה אוירית שמקום היציאה ומקום היעוד שלה נמצאים לפי תנאי ההסכם בין הצדדים בשטחן של שתי מדינות שהן צדדים לפרוטוקול האג, או בשטחה של אחת מהן

* נתקבל בכנסת ביום ב' באב תש"ם (15 ביולי 1980); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1412, תשל"ט, עמ' 251.

1 כ"א 244, כרך 8, עמ' 479.

2 כ"א 244, כרך 8, עמ' 523.

בלבד שהיא צד והוסכם על מקום חניה בשטחה של מדינה אחרת, יחולו הוראות אמנת ורשה כפי שתוקנה על ידי פרוטוקול האג.

הודעה ברשומות
על כניסה לתוקף

4. שר התחבורה רשאי להודיע ברשומות על כניסת אמנת גואדלהרה, פרוטוקול גואט-מלה, הפרוטוקולים הראשון, השני, השלישי והרביעי, כולם או מקצתם, לתקפם לגבי מדינת ישראל, ומשהודיע כך, יחולו הוראותיהם של אלה שניתנה עליהם ההודעה על תובלה אוירית בהתאם לקבוע בהם, והם יפורסמו ברשומות.

5. (א) על תובלת פנים ותובלה מחוץ לאמנה יחולו הוראות האמנה שפורסמו ברשומות בכפוף לאמור בסעיף 8 ובתיאומים לפי הענין, אולם –

תובלת פנים
ותובלה מחוץ
לאמנה

(1) שיעור הפיצויים שניתן להטיל על המוביל יהיה כגבול השיעור הקבוע באמנת ורשה כפי שתוקנה על ידי פרוטוקול האג;

(2) משהודיע שר התחבורה ברשומות לפי סעיף 4 על כניסתם לתוקף של פרוטוקול גואטמלה או של הפרוטוקול השלישי, יהיה שיעור הפיצויים כאמור באותם פרוטוקולים, לפי הענין.

(ב) לענין תחולת האמנה על תובלה מחוץ לאמנה, כל מקום כאמנה שמדובר בו כבעל האמנה יתפרש ככולל כל מדינה שבה מצוי מקום היציאה או מקום היעוד לפי הסכם התובלה, אף שאינה צד לאמנה.

6. (א) שר התחבורה, בהתייעצות עם שר המשפטים ושר האוצר ובאישור ועדת הכל-כלה של הכנסת, יקבע הוראות להשלמת דמי נזק שישולמו לתובע לפי הוראות האמנה למקרה של מוות או פגיעה גופנית; התקנות יקיימו, בין השאר, תנאים אלה:

השלמת דמי נזק

(1) לא תוטל בהן חובה נוספת לתשלום פיצויים על המוביל, עובדיו וסוכניו, מעבר לחובה כאמור באמנה;

(2) מותר לחייב בהן מובילים לגבות בישראל דמי השתתפות מנוסעים, אך לא תוטל בהן חובה נוספת על מובילים;

(3) לא תהא בהן הפליה בין מובילים כאשר לנוסעים הנוגעים בדבר, וההטבות שיוענקו לנוסעים על פי התקנות יינתנו להם, היא המוביל שהולך אותם אשר יהא;

(4) כל אדם שנגרם לו נזק עקב מותו של נוסע ששילם דמי השתתפות או עקב פגיעה בגופו, יהא זכאי להטבות על פי התקנות.

(ב) הסדר להשלמת דמי נזק לפי סעיף זה, שלפיו ישתתפו נוסעים בדמי השתתפות למימונו, ייראה בכל מקרה כביטוח לענין חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשי"א–1951, והביטוח ייעשה על ידי מבטח כמשמעותו באותו חוק.

7. רואים בתובלה אוירית את מקום היציאה ומקום היעוד כפי שהוסכם עליהם בין הצדדים, אף אם חלה בתובלה הפסקה או העברה מכלי-טיס לכלי-טיס תוך כדי ביצועה.

מקום היציאה
ומקום היעוד

8. שר התחבורה רשאי להורות בצו –

סמכות לשנות
מזוורות האמנה

(1) לגבי תובלת פנים או סוג מסוגיה – שהוראות האמנה, כולן או מקצתן, פרט לסעיפים 2, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23,

3 ס"ח תשי"א, עמ' 221.

24, 25, 29, 30, 32 ו-34 לאמנת ורשה ופרט לאמנת גאדלהרה, לא יחולו על התובלה, ולקבוע הוראות אחרות תחתיהן באותו ענין;

(2) לגבי תובלה מחוץ לאמנה – הוראות שונות מהאמנה, בדבר עריכתם של כרטיסי נוסעים וכרטיסי כבודה ומטען ובדבר השיפוט.

המרה למטבע
ישראלי

9. (א) בפסיקת תשלום כתובענה לפי חוק זה או התקנות לפיו, רשאי בית המשפט תחילה לקבוע את הסכום שבו חייב הנתבע במטבע חוץ כפי שנקבע באמנה; בפסק דינו או בהחלטה מאוחרת יותר יקבע בית המשפט את סכום החיוב במטבע ישראלי לפי שער החליפין ביום מתן פסק הדין.

(ב) סעיף קטן (א) יחול על תובענה שחלים עליה הפרוטוקולים הראשון, השני, השלישי או הרביעי – החל מפרסום ההודעה על כניסתו לתוקף של הפרוטוקול הנוגע לענין.

(ג) לפני פרסום ההודעה לפי סעיף קטן (ב) רשאי שר התחבורה, בהתייעצות עם נגיד בנק ישראל ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בצו שבמקום הסכום במטבע חוץ הנזכר בסעיף 22 לאמנה יבוא סכום כפי שייקבע באותו צו, המבוטא בזכויות משיכה מיר-חדות שמדובר בהן בפרוטוקולים הראשון, השני, השלישי והרביעי; כל עוד לא בוטל או תוקן צו כאמור, ימשיך הצו לחול על תובענה לפי חוק זה או התקנות על פיו שסעיף קטן (א) אינו חל עליה.

(ד) ניתן צו לפי סעיף קטן (ג), רשאי בית המשפט, בבואו לפסוק תשלום בתובענה לפי חוק זה או התקנות על פיו, לקבוע תחילה את הסכום בזכויות משיכה מיוחדות שבו חייב הנתבע; בפסק דינו או בהחלטה מאוחרת יותר יקבע בית המשפט את החיוב במטבע ישראלי לפי שער החליפין של זכויות אלה ביום מתן פסק הדין.

פטור מאחריות
לפי דינים אחרים

10. אחריותו של המוביל, עובדיו וסוכניו לפי חוק זה לנזק, לרבות לנזק שנגרם עקב מותו של נוסע, תבוא במקום אחריותו לפי כל דין אחר, ולא תישמע כל תביעה לפיצוי על אותו נזק שלא על פי חוק זה, תהא עילתה הסכס, עוולה אזרחית או כל עילה אחרת ויהיו התובעים אשר יהיו.

מדינה שהסתייגה

11. הוראות האמנה לא יחולו על תובלה אוירית המבוצעת בידי מדינה שהצהירה על כך, מכוח זכותה לפי האמנה.

מסירת הזמנה
ומסמכים מחוץ
לתחומי השיפוט

12. בתובענה שעילתה בתובלה אוירית שחוק זה חל עליה, רשאי בית המשפט להתיר שמסירתם של הזמנה לדין ושל מסמכים משפטיים אחרים תהיה בחוץ-לארץ.

תביעות בשל נזק
שנגרם עקב מותו
של נוסע

13. הוגשה תביעה בשל נזק שנגרם עקב מות נוסע, יוכל בית המשפט הדין בתביעה, בכל שלב משלבי ההליכים המשפטיים, לתת כל צו שייראה לו צודק ומועיל בהתחשב –

- (1) בהוראות חוק זה המגבילות את אחריותו של המוביל, עובדיו או סוכניו;
- (2) בזכויותיהם של זכאים אחרים לתבוע דמי נזק בשל מותו של אותו נוסע, בין בישראל ובין מחוצה לה;
- (3) בתביעות אחרות שהוגשו או עשויות שיוגשו בשל מותו של אותו נוסע בין בישראל ובין מחוצה לה.

14. היו תובעים אחדים בשל מות נוסע אחד והסכום הכולל של דמי הנזק המגיע לכל התובעים האלה עובר את תחום האחריות של המוביל לפי ההוראות האחרות של חוק זה. יפסוק בית המשפט לכל אחד מהם, מתוך הסכום הכולל של דמי הנזק המגיעים, סכום כשי-עור יחסי לסכום הפיצויים שהיה פוסק לו.
15. על אף האמור בכל דין אחר, תהיה התקופה לפקיעת הזכות לדמי נזק לפי חוק זה התקופה הקבועה באמנה.
16. הודעת שר התחבורה שתפורסם ברשומות, בדבר המדינות שהן צדדים לאמנה, תשמש ראייה לדבר לענין חוק זה.
17. (א) שר התחבורה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
(ב) שר המשפטים רשאי, בהתייעצות עם שר התחבורה, להתקין תקנות בדבר סדרי הדין במשפטים בשל נזק בתובלה אוירית שחוק זה חל עליה.
18. חוק התובלה האוירית, תשכ"ב-1962 – בטל.
19. תחילתו של חוק זה ששה חדשים מיום פרסומו ברשומות.
20. חוק זה יפורסם תוך שלושים ימים מיום קבלתו בכנסת.

חיים לבדאו
שר התחבורה

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

4 ס"ח תשכ"ב, עמ' 90; תשל"ח, עמ' 88.